

МИНТА, ИЛИШЪ ИЛИ ЛИТЕРАТОРЪ.

№. 27.

СЪМБЪТЪ, 5. ІВЛІА.

1852.

КАМПАНИЯ РОМЪНИЛОР ДН КОНТРА ТЪРЧИЛОР,

де ла аня 1595.

(Брмаре.)

Орашъа Ціврціалі афаръ де дитъріріле саме, ера окротіт де кастелъа дін міка інсълъ Сьн-Ціорціі деспърцітъ де ачест ораш прінтрън врад ал Дьнъріі. Ачест кастел фькът дін времеа Романилор, стрікат ші rezidit de маі мълте орі се дърътъ де тот дн зіелее ностре дн зрѣа трактатъалі дела Адрианополи. Спре а інтра дн ачаестъ інсълъ, Търчіі фькьсеръ зп под де довъ пърді, каре дъчеа ла амбеле малърі але Дьнъріі, трекънд фъръ дндіоіалъ прін інсъла чеа маре дін мізлокъа ачелві рѣѣ. Кънд сосі Міхаіѣ ла Ціврціа, Сінан къ о парте дін арматъа са апъкасе а трече атът дн інсъла Сьн-Ціорціі, кът ші дн чеа маре, іар чеаалатъ парте се афла днкъ не малъа Ромънеск. О тьсъръ фінанціалъ а къртъріі Търченіті зьвові тречереа арматей. Фінд къ дн ачеа варъ се лъасе зп маре пьтър де каръ, довіточе ші рові фъръ ка съ се фі пьлтіт такса дела чінчі зна, хотържт пентръ рові (пендік), кът ші дрептъа аспра довіточелор, інспекторіі ші скрііторіі се ашъзаръ ла под ка съ стржнгъ дела чеі че тречеа ачеа таксъ. Дн време че се фьчеа ачаестъ лъкаре, Міхаіѣ къзз ка зп тръспет аспра оштілор ші търтелор, ші пъсе тот дн днвълътшеалъ. Такса се рьдікъ атъчї; Търчіі днспїшънтаді се арънкаръ не под ка съ скапе дн інсълъ, дар неорьндзіала лор, каръле ші довіточеле че ера грътмьдіте, ді опреа а днаінта, ші Міхаіѣ пьтѣ аї тръспі къ артилеріа са. Ноптеа dede пьдїнь рьсъларе Търчілор, ші о парте дінтръншіі апъкаръ а трече депе малъа Ромънеск дінаколо. Сінан днспшї дн ачеа нопте лъсъ інсъла Сьн-Ціорціі ші трекъ не малъа дрептъ

ал рѣвлѣ. 1) А дова зі Багорі, каре сосісе пе лок, орьндзі маі днтѣіѣ о чеатъ де педестрїме алеасъ съ сфарте днгръдіреа де каръ легате стржнс знъа лжнгъ алъа че Сінан фькьсе ла напъа подъвлѣ ка съ опреаскъ пьвлїреа кълърїмеі. 2) Пе под се афла днгресїїці дн чеа маі маре неорьндзіалъ Търчіі, артилеріа лор ші каръле къ вагацізрї ші довіточеле. Спре а днлесні тречереа еї днченъръ а арънка дн апъ тьнърїле ші вагацізрїле; дн зрѣт се арънкаръ ші мълді дінтръншіі ка съ скапе дн пот, дар нештїнд а днпота се днпекаръ маі тоці. Міхаіѣ ашъзъндъ шї тьнърїле дн вьнъ посїціе днчене атъчї а вате подъа, дн ръпе дн дозе, ші рѣвл днрїте глоте де врѣштаншї. Дьнърѣа се зїплъ де трънърї мортѣ, ші знделе еї се рошїръ де сьпелее вьрсат. 3) Спън къ атът се днгрътмьдісеръ трънърїле морцілор днтръчел врад ал рѣвлѣ дн кът ана нъ маі пьтеа кърде, ші кънд дьпъ вагаліе воіръ съ адане довіточеле, нъ пьтеа скоте апъ де аколо, фъръ а скоте тот де о датъ врън трън де ом саѣ де кал. Се ведеа днкъ мълді Търчіі пьлтінд пе апъ жьтмьтате морці, плїні де рьні, цїпънд ші вьетъндъсе къ жалѣ. 4) Дн ачеа зі се прьпъді къ тотъа вестїта чеатъ а Акїнцилор каре фъ дозе веакзрї грѣза Бгарїей ші а цьрїі Немценїті; нїчї знъа дін къді се афла дін ачаестъ чеатъ пе малъа Ромънеск нъ пьтѣ скьпа. 5) Търчіі каре трекъсеръ дн інсъла чеа маре къзта съ ажте пе непорочїціі лор браці, дьнд къ тьнърїле дн крештіні; дар саѣ дін нештїнда тьнърїлор, саѣ дін рѣза посїціе, артилеріа лор нъ пьтеа аї вьтъма де лок. Дїнпротївъ крештініі авьнд вьнї ть-

1) Hammer.

2) Sieur d'Ambry.

3) Hammer. — Sieur d'Ambry.

4) Sieur d'Ambry.

5) Hammer.

парі, нѣ да нічї о дѣлѣнїи тѣхъ дн сек. Прїнцъ ачест мїзлок еї пѣтѣрь копрїнде дозе дїн чїпчї корьбїї че аеа Тѣрчїї не Дѣнѣре, челелалте треї скьпїнд пѣтаї кѣ фѣга. 1) Дѣтрї ачестъ вѣтаїе, Тѣрчїї пїердѣрь шантеспрезече мїї ѳмѣнї, 2) артїлерїа лор, дозе корьбїї, тѣнїдїїле, стѣгѣрїле, вагадїзрїле шї шасе мїї карѣ дѣкѣркате кѣ жаѳзрї. 3) Чїпчї мїї ѳнѣзрї каре ѳссесерѣ прїсонїерї ла Тѣрчї дшї довѣндїрѣ лївертатеа; еї лѣарѣ атѣнчї армеле тордїлор шї ажѣтарѣ содїлор лор ка съ прѣпѣдеаскѣ не врѣшташї. 4) Солдадїї Молдовенї аї дшї Расван се деосевїрѣ тѣлт дн ачестъ баталїе, еї опрїрѣ о парте дїн армата Тѣрчєаскѣ джнѣ год, шї о тѣчелѣрїрѣ прозав. 5)

Дн зїоа зрѣтѣоре крештїнїї каре копрїнцесерѣ подѣл дїнгѣїѣ, врѣрѣ съ копрїнѣзѣ шї не чєл д'ал доїлеа. Дозе стєагѣрї де пєдєстрашї Ротѣнї се рєпєзїрѣ кѣ іїнїѣ не ачєст под. Тѣрчїї дєлє чєлєлалт канєт ал подѣлѣї вѣзѣнд ачєаста шї тєтѣндѣсє ка тѣтѣ армата съ п'аїва ачєст гѣнд дн чєпѣрѣ а тѣїа кѣ секѣрї канѣл подѣлѣї дїн партеа лор. Дар чєїлєлалдї осташї крештїнїї нѣ дндрѣспїрѣ а днсодїї не кѣраціонїї Ротѣнї, ка съ нѣ се єспѣє днтрє армата лѣї Сїнан д'о парте шї фокѣл кастєлѣлѣї де алтєа. Еї нѣ штїа кѣ ачєст кастєл нѣї пѣте сѣнѣра, лїпсїндѣї іарѣа де пѣшїкѣ, кѣчї дн днѣлѣтѣшала ісѣрїї крештїнїлор, аѳлѣндѣсє дѣкѣркатѣ де Сїнан дн карѣ, еа лѣасє фок шї се спѣлѣверѣ дн вѣлт. 6) Асѣлєл ачєї Ротѣнї нєвѣзѣндѣсє ажѣтадїї фѣрѣ сїлїдїї а лѣса днтрєпрїндєрєа лор; шї Прїндїї алїадїї хотѣрѣрѣ а копрїнде маї днгѣїѣ кастєлєл.

Лѣпта ачєаста не Дѣнѣре дїнѣсє треї зїлє. 7) Тѣрчїї аѣтм се аѳла парте не талѣл дрєнт, парте дн інсѣла чєа тєрє, аѳарѣ нѣтаї де онт сѣтє де ѳмєнї чє рѣтѣсєсерѣ съ апєрє кастєлєл Сѣн-Дїордїѣ. 8) Дн пѣнѣтєа ачєєа, армата крештїнїѣ тєшѣндѣсє ка Тѣрчїї, фолосїндѣсє де днтѣнєчїтє съ нѣ треакѣ дїн інсѣлѣ кѣ корьбїї ка съ вїє с'о ісѣєаскѣ, шѣзѣ дн армє, фѣрѣ а dormї. 9) А доѣа зї дн 25. Октоѣрїє Прїндїї алїадїї вѣзѣнд кѣ н'аѣ

пїмїка а се маї тєтє де врѣшташї, дндрєнтарѣ днпотрїѣа кастєлѣлѣї кїар тѣнѣрїлє лѣатє дєлє дѣлшїї ла Тѣрговїштє. 1) Ловїрїлє зртїлерїєїї фѣкѣнд о спѣртѣрѣ нѣ прєа лєргѣ дн зїдѣрї, пєдєстрїтєа ѳнѣзрєаскѣ, нєрѣвѣдѣтѣре съ інтрє дн кастєл, пѣвѣлї прїн ачєа спѣртѣрѣ кѣ тѣлѣт нєвѣгєрє де сєатѣ, шї се вѣзѣ днпїнѣсѣ дндрѣрт кѣ дозе сѣтє тордїї шї тѣлѣдїї рѣнїдїї. 2) Тѣрчїї сє апѣра воїнїчєштє, де шї ла днчєпѣт лїпсїндѣлє іарѣѣ фѣрѣ сїлїдїї а арѣнка асѣнра асєдїадїлор нѣтаї ѣолоѣанї де пїатрѣ, 3) дар прїїмїнд апѣї іарѣѣ шї алтє ажѣтѣре дн тот мїнѣтѣл дєлє чєї дїн інсѣла чєа тєрє прїн мїзлокѣл подѣлѣї чє знїа амѣлє інсѣлє, шї фаворїзациї де вѣпєлє фортїфикації алє кастєлѣлѣї, еї пѣтѣрѣ а сє днпотрїѣї дн врєтє де дозе зїлє. Пїєоломїнї, чє аѣєа сѣнт команда сє тѣтѣ артїлерїа, врѣ а да фок ачєлѣї под, дар пєнтрѣ ачєаста трєвѣнд ашї єсїзѣнє армата сѣнт фокѣрїлє артїлерїєїї кастєлѣлѣї, ел пїєрдѣ зн тєрє нѣтѣр де солдадїї. Вѣзѣнд ачєастѣ прїмєшїдїє сє хотѣрѣ съ стрїчє маї вїнє подѣл кѣ тѣнѣрїлє, шї ачєст мїзлок ісѣзтї. Дѣнѣ ачєєа дндрєнтарѣ тѣтѣ артїлерїа дн контра зїдѣрїлор кастєлѣлѣї. Дн 27. Октоѣрїє, а трєїа зї а асєдїєрїї, зїдѣрїлє фїїнд спартє дн маї тѣлѣт локѣрї, врѣрѣ съ дєа асєлєт, дар ѳнѣзрїї снєрїадїї де чєа дїнгѣїѣ а лор нєїсѣтїрє, рєѳѣсарѣ а сє зрїка ла асєлєт сѣнт прїчїнїзїрє кѣ спѣртѣра нѣ єстє дєстѣл де лєргѣ. Пїєоломїнї днсѣ днсодїїт де кавалєрїї сѣї пѣвѣлєштє вїтєжєштє кѣ савїа дн тѣлѣт дн ачєа спѣртѣрѣ. Алдїї осташї сє лѣарѣ дѣнѣ дѣншїї, шї Тѣрчїї снѣїтѣнѣтадїї, дѣнѣ ѳрє карє днпотрїѣїрє, фок сєтп кѣ вор сѣ сє прєдєа. Дн врєтє чє Пїєоломїнї зѣлѣа сѣї асѣлѣтє, ѳнѣзрїї шї Сѣкѣїї хотѣрѣндѣсє дн сѣѣршїт сѣ рѣсѣзѣнє пїєрдєрєа содїлор лор, сє рѣпєд фѣрїошї дн кастєл фѣкѣнд тѣлѣт лєрѣтѣ, шї днпїнѣг днпїнтє не Італїєнї, карє аѳлѣндѣсє аѣтм стрїѣїдїї днтрє содїї лор шї врѣшташї, сѣфєрїрѣ тєрє, рѣнїндѣсє маї тѣлѣдїї дїнтр'аѣшїї. 2) Крештїнїї копрїнд атѣнчї кастєлєл, шї Тѣрчїї карє скѣпарѣ де чєа дїнгѣїѣ фѣрїє а солдаѣлѣї вїрїтѣрїѣ, сє днкїсєрѣ дн лѣзѣнтрѣ днтр'єн лок днтѣрїт. Ачєст пост фѣ асєтєнєа лѣат кѣ асєлєт, шї тодїї кѣдїї сє аѳла аѣоло фѣрѣ днжнїадїї; алдїїї карє фѣзїсєрѣ дїн аѳарѣ де кастєл дн інсѣлѣ, фѣрѣ тѣ-

1) Sieur d'Ambry. — De Thou.

2) Sagredo. — Sacy Histoire de Hongrie.

3) Valthere.

4) Sacy.

5) Miron Costin.

6) Sieur d'Ambry.

7) Idem.

8) Engel.

9) Sieur d'Ambry.

1) Valthere. — Sieur d'Ambry.

2) G. Tomasi.

3) Sieur d'Ambry.

4) G. Tomasi.

челъріді саѣ се дѣнекаръ дѣ Дѣнѣре. Зна дѣн коръбиле прегътите де Търчі спре а ле дѣлесні фъга, фъ принсъ де о чеатъ де крештіні ші алта не каре скѣпасе вр'о кѣдѣ-ва врѣшташі, се дѣнекъ дѣ апъ свѣт ловіріле тѣнѣрілор. ¹⁾ Дѣн опт свѣте Търчі че алкѣтѣга гарнізона пѣтаі зѣл пѣтѣ скѣпа. ²⁾ Дѣн тогъ ачеастъ еспедиціе дѣнпотрѣва Търчілор, крештініі довѣндірѣ дела дѣншіі шаптезечі тѣнѣрї де деосівітѣ тѣрїме, ³⁾ ші дела плекареа лѣі Сѣнан дела Търговіште пѣпъ ла лзареа кастелѣлѣі Сѣн-Діорѣіѣ, арматѣ лѣі пѣрѣдѣсе маі тѣлѣт де добезечі ші чѣнчї де мїі де ѡменї. ⁴⁾

Сѣнан де не тѣлѣл дрепт ал Дѣнѣрїі прївї кѣ жале трїста сѡрте а арматѣі сале, ші копрїндереа кастелѣлѣі Сѣн-Діорѣіѣ, влестемѣнд дѣн десперареа са черїлѣ ші не Махомет. ⁵⁾ Ел Марїсѣ ал Османлїлор, ⁶⁾ ел трїстѣторїлѣ Асїеі, Афрїчеі ші Езропѣі, сѣ се вазѣ акѣм ла вѣрстѣ де оптзечї де апї, дѣне о карїерѣ атѣт де стрѣлѣчїтѣ, рѣстѣрѣнат дѣн кѣлтеа глорїеі сале, вїрѣїт де нїште Прїндѣі тїнерї ші фѣрѣ варѣл, кѣм ле зїчеа ел. Копрїнс де дѣрере ші темере де чеаа че і се пѡте дѣлѣтѣшлѣ, ел лѣл кѣ рѣтѣшїдѣле арматѣі сале калѣа Костантїнополїі. ⁷⁾

Сїдїемѣнд Баторї дѣнп лзареа кастелѣлѣі Сѣн-Діорѣіѣ, пѣсе де'л сѡѣрѣтѣл, фїндѣї театѣ сѣ пѣказѣ іар дѣн тѣнїлѣ Търчілор, ші дѣнп ачеаа се гѣтї а се дѣнѡрче дѣн Трансїлванїа, дѣнпрезѣнп кѣ вр'о кѣдѣва дѣн осташіі сѣї, лѣсѣндѣ'шї арматѣ свѣнт команда лѣі Бокчаї ка сѣ вїе маї дѣн вртѣ. ⁸⁾ Міхаїѣ дѣн дѣносїі пѣпъ ла Гергїда, ші дѣнп че регѣлѣ кѣ дѣнсѣл тревїле дѣрїї, Баторї лѣл кѣ воїа лѣі чїнѣзечї Тѣнѣрї дѣн челе довѣндїте дела Търчі, ⁹⁾ ші арѣтѣнд рекѣношїнда са кѣтре Міхаїѣ пѣнтрѣ вїтежіа кѣ каре с'а деосівїт дѣн ачеастѣ кампанїе, дѣнї лѣл зїоа вѣлп, ші порпї спре Брашов. Аколо ел аштептѣ вр'о кѣтева зїле пѣпъ дѣн ажѣнсе ші Слѣфан Бокчаї кѣ арматѣ, кѣм ші Прїндѣл Молдавїеї; аної дѣнд ачестѣга чїнчї мїі Сѣкѣї ка сѣ'л рѣстаторпїчѣаскѣ не тропѣл сѣл всѣрнат де

Іеремїа Мовїлѣ, сѣ дѣнѡрсе ла Белград, капїтала са, весел де порочїта са еспедиціе. ¹⁾

Дѣнп плекареа арматѣі Трансїлване, Міхаїѣ хотѣрѣ а сѡѣршї кампанїа прїн копрїндереа чѣтѣдїлор Вїдїнѣлѣі ші Нікополїі каре кѣзѣсерѣ іарѣшї дѣн пѣтереа Търчілор, ші а фѣрор гарнізѡлѣ пѣтеа вѣтѣта деара. Ел трїмїсѣі дѣнпїте не Хатманѣл Дѣреа кѣ зп корп де оштіре кѣтре Нікополї, ші не вїтеазѣл Фѣркашї, кѣ алт корп кѣтре Вїдїн. Дѣреа трече Дѣнѣреа, ісвеште не Аѡїс Паша каре дѣ ешї дѣнпїте, дѣ спарѣе оштіреа ші асѣдїазѣ четатѣа: Міхаїѣ аѣлѣнд ачѣастѣ, алеарѣ шї ел ла Нікополї, ші дѣн време че ел лѣа кѣ ассалт ачѣастѣ четатѣе, Вїдїнѣл дѣнї дескїдеа пордїле кѣпїтанѣлѣі сѣл. Дела Нікополї Міхаїѣ трече не ла Вїдїн, не-кѣпѡскѣнд дѣнпкѣ предареа ачѣестѣі чѣтѣдї. Ачї Бѣлгарїї венїрѣ де і се дѣнїнарѣ рекѣношїндѣ'л де кап'ал лор, ші тѣнѣтѣнѡр ал крештітѣтѣдїї. ²⁾

Кѣ лзареа ачѣестор чѣтѣдї се сѡѣршї кампанїа анѣлѣі 1595. Міхаїѣ сѣ дѣнѡрсе дѣн дарѣ, дѣносїїт дела Дѣнѣре пѣпъ ла Търговіште де кѣнѣчеле де веселїе шї де вїнекѣвѣлгѣрїле попорѣлї. Ел се окѣпѣ атѣнчї сѣ вїндече тїкѣлѡшїа че пѣстїрїле рѣсвоѣлѣі адѣсесе асѣпра дѣрїї. Дѣнтр'адѣвѣр старѣа еї ера вреднїкѣ де жале. Попѣлѣдїа се мїкшорасе фѡрте тѣлѣт, де тѡрте, де прївѣрїреа локѣїторїлор прїн дѣрїі стрѣїне, ші де ровїрїле Търчілор. Кѣмнѣрїле ера пѣрѣсїте, вїїле стѣлѣсе, грѣдїнеле кѣлкатѣе де оштірїле че шѣрпїсѣсерѣ прїн тогъ Цара, не маї пѣтеа да род' довїтѡчеле тѡрте сѣл рѣсїнїте де врѣшташї; орашеле шї сателе рѣнїатѣ шї префѣкѣтѣ дѣн чѣншїл. Ромѣнїї жѣртѡїсѣсерѣ тѣлѣт пѣнтрѣ десрѡкїреа іndependїнѣї шї а лїберѣтѣдїї лор; дар ачѣестѣа сѣлп вѣнѣрї атѣт де марї, дѣн кѣт кѣ нїчї о жѣртѡѣ не сѣлп сѣкѣмп кѣмпѣратѣе. Міхаїѣ трїмїсѣе де адѣсѣ атѣнчї грѣлѣ дїн Трансїлванїа шї ле дѣнпѣрїдї дѣнѣре попор, каре ла гласѣл Прїндѣлѣі сѣл, пѣрѣсї пѣдѣрїле шї тѣнѣдїї, дѣнчѣнѣ а'шї rezїdїі орашеле шї сателе не рѣнїеле чѣлор векї, ³⁾ ші пѣтѣ дѣнатѣ сѣл прецѣвїаскѣ фѡлѡселе дѣndependїнѣї че довѣндїсе кѣ атѣтеа жѣртѡе.

Грѡза domnї дѣн Костантїнополї кѣнд се лѣзї дѣнвїндѣреа арматѣі лѣі Сѣнан. Дѣнатѣ че ел сѡсїі дѣн ачѣест ораш, фѣ денѣс дїн Bezїrїat шї есскїлѣт ла Малгара. Мѣѡтїлѣ снѣтѣлѣтат де nenopѡчїреа

1) De Thou.

2) Valthere.

3) De Thou.

4) Sieur d'Ambry.

5) Giorgio Tomasi.

6) Hammer.

7) Giorgio Tomasi.

8) Sieur d'Ambry. — De Thou.

9) Valthere.

1) Sieur d'Ambry. — Miron Kostin.

2) Vistierul Stavinos. — Kostandin Căpitanul.

3) Valthere.

